

Личностно развитие

СПИСАНИЕ НА

Национален Алианс за Развитие



**Основен акцент
проблемите на хората с увреждания**

ГЛАВЕН РЕДАКТОР: Таня Йовева

**Юни 2016
София**



Личностно развитие

СЪДЪРЖАНИЕ

Нещо повече за джендър неравенствата при възрастните хора в България.....	4
Кристалина Георгиева поведе традиционното хоро на „Гранд плас” в Брюксел.....	11
Европейски ден на работодателя и в България.....	14
Град Бургас се присъедини към инициативата – Европейски ден на работодателя.....	16
Европейски ден на работодателя в Русе.....	18
Европейски ден на работодателя и в Пловдив.....	19
Европейска кампания за насърчаване на устойчивия труд.....	20
Международна конференция по демографските проблеми.....	22
Мисията на регионален депутат във фонд население към ООН.....	27
Лидия Братанова и нейната целеустременост.....	30

СЪДЪРЖАНИЕ

Демографските предизвикателства в Северна България.....	34
Неподозираните възможности на хората с увредено зрение.....	35
Диалог на тъмно.....	39
Поклон пред българските войници.....	42
Още една хуманна инициатива.....	45
Световен форум на жените лидери.....	50
Световна среща на върха по хуманитарните въпроси.....	60
Подготвя се национална стратегия за активния живот на възрастните хора.....	65



Личностно развитие

НЕЩО ПОВЕЧЕ ЗА ДЖЕНДЪР НЕРАВЕНСТВАТА ПРИ ВЪЗРАСТНИТЕ ХОРА В БЪЛГАРИЯ

*Кръгла маса “Джендърни ефекти от
политиката за удължаване на трудовия живот
в България”*

На 21-ви април т.г. се състоя кръгла маса посветена на заетостта на възрастните хора – техния здравен статус и икономическото благосъстояние. Присъстваха представители от БАН, професори от различни институти, представители от министерства и неправителствени организации, които задълбочено обсъждаха проблемите на възрастните хора и необходимостта от активен живот след пенсионна възраст. Поставен бе акцент на джендър ефектите от политиката за удължаване на трудовия живот в България.



Повишаване на трудовия стаж и възрастта за пенсиониране, провеждана от България по европейски образец, води до редица последици в джендър аспект. Една от основните причини за това е, че удължаването на трудовия живот протича много по-бързо и рязко у нас при жените в сравнение с мъжете (от 55 години през 2000 г. на 60 години и 10 месеца през 2016 г.) – тенденция, която ще продължи и през следващите години, докато пенсионната възраст на мъжете и жените достигне 65 години.

Целта на научния форум бе да даде възможност на изследователи и експерти от научни институти, университети, държавни институции и НПО да представят пред по-широка аудитория най-новите резултати за джендър различията в областта на здравния статус, заетостта, доходите и качеството на живот на възрастната

работна сила, както и да дискутират политиките и мерките за намаляването им.

Този форум се организира от Научна мрежа на Европейската комисия COSTActionIS и Института за изследване на населението и човека – департамент „Демография”и бе открит от доц. д-р Антоанета Христова – директор на Института за изследване на човека и населението при БАН.

Научна мрежа към Европейската комисия се грижи за здравето и джендър политиките свързани с удължаване живота на възрастните хора. Освен в западните страни те предлагат и в България да се обърне внимание на трудовия живот на хората в напреднала възраст.

Една от темите бе за политики по пол при възрастната работна сила. За целта е необходимо да се провежда по-системна политика, тъй като проблемът за удължаването на живота е по-интензивен – отлагане на пенсионирането. Увеличаване възрастта на пенсиониране при жените е много по-бърз в сравнение с мъжете. При тези условия е необходимо адаптиране за по-дълго оставане на работа. Безработицата при жените е по-висока и те по-трудно могат да натрупат необходимия трудов стаж. Разликите в пенсиите по пол са големи. Съществува голяма разлика между доходите при мъжете и жените. Мъжете имат по-продължителен стаж от жените. Заплащането при тях е по-високо и те имат по-добър стандарт на живот. На форума бе разгледан и здравния статус на възрастните работници. Изнесоха се

изследвания от специалисти от Медицинска Академия по пол и възраст. Обърнато бе внимание на структурно определящи икономически дейности през последните години.

Поставен бе проблемът с джендър различията в заетостта, доходите и качеството на живот при възрастната работна сила. По принцип трябва да се направи всичко възможно да бъдат намалени различията в икономическите дейности.

В много развити страни хората работят до 75 години, но с намаляването на раждаемостта намалява и работната сила и се увеличават възрастните хора. Проблемът с издръжката с увеличаване на пенсиите става все по-голям. Сега те се плащат от тези, които работят днес.



На кръглата маса бяха повдигнати всички тези въпроси, за да се обърне внимание от правителството на застаряващата работна сила и нейната сигурност от гледна точка на сегашни доходи и на бъдещи трудови доходи.

Проф. Кремена Борисова говори за основните характеристики и политиките на различията по пол на възрастната работна сила в

България. Проф. Николай Големанов обърна внимание на жизнения и трудов потенциал в третата възраст. Асистент Мариана Мургова от УНСС се спря на влиянието и причините за смъртността на населението в трудоспособна възраст. Интерес предизвика докладът на проф. Христо Деянов от Националния център за обществено здраве и анализи свързан със заболяемостта и смъртността сред активното трудово население. Проф. Пенка Найденова от БАН говори за джендър различията в заетостта, доходите и стандарта на живот на възрастната работна сила. Ниският стандарт на живот показва, че трябва да се обърне внимание на образованието, на квалификацията и преквалификацията на хората, за да може бизнесът да разчита на добри специалисти. Все още у нас ръководителите на фирми са притеснени от факта, че не могат да си намерят необходимия персонал, за да могат да разчитат на добро развитие.

Проф. д-р Искра Белева от БАН представи възможностите за удължаване на трудовия живот на жените чрез заетост.

Безспорен е фактът, че настъпват усложнения при заболяванията след удължаване на пенсионната възраст. Независимо от това средната продължителност на живота отива към 75 години с тенденция за нарастване. Оказва се, че животът на жените е по-дълъг въпреки, че той е по-труден и напрегнат заради грижите в семейството. Няма по-добра профилактика от подобряване на стандарта на живот. Смъртността при мъжете в активна възраст е

много по-висока, а те са тези, които произвеждат брутния вътрешен продукт на България. Христо Деянов смята, че образованието и благосъстоянието на хората са двата ключа към намаляване на смъртността. Проблемите в кръвообращението е най-високата причини за смъртността, а втората голяма група са раковите заболявания, с които сме на пета позиция в Европа. След това са болестите на дихателната и храносмилателната система. Медицинските грижи според Световната здравна организация за хората са само 25 %, 50% са условията на живот и 25% остават за профилактиката. Имаме на практика повече неработещи жени с по-ниско заплащане от мъжете и се оказва, че дори да имат висше образование трудно могат да си намерят работа. Жените получават заплати около 500 лв., а мъжете около 750 лв. Интересен е факта, че повече мъже даряват средства на свои близки. Всяка бедност трябва да се разглежда от гледна точка на дохода и на разхода. Само 40 000 души над 64 години работят в частния и държавен сектор, а 40% от хората на възраст от 54-64 години са на трудовия пазар. Възрастни жени предпочитат да отиват в чужбина и да работят като слугини. Милиони хора за съжаление работят в сивия сектор. Проф. Катя Владимирова се спря на политиките за намаляване различията по пол при възрастната работна сила. Това се дължи на законодателството, кодекса за социалното осигуряване и социалните практики и стереотипи. Развитието на икономиката се дължи според нея на гъвкавите форми на работния процес. За

съжаление населението старее бързо и трябва да се помисли каква икономика трябва да имаме, развитието на какви нови сектори да направим и каква работна сила ни трябва, за да се постигне по-голяма социална сигурност. Обикновено жени с висококвалифициран труд работят на нискоквалифицирани места и това намалява значително тяхната пенсия. Тези работни места са полезни за хора, които нямат набран необходимия трудов стаж, за да се пенсионират. Проф. Владимирова пита кога ще спре купуването на трудов стаж, защото едва ли ще може да се покрие цената на пенсионното заплащане.

Според нея джендър неравенството започва още от детската градина и съпътства човека през целия му живот. Това оказва съществено влияние върху пълноценното развитие на човека. Необходими са стройни политики за намаляване неравенствата между половете. Обикновено професиите се разделят на мъжки и женски. Заплащанията се определят от секторната заетост. В БАН професорите получават над 750 лв., а във вузовете три пъти повече. Много често се питаме защо заплатите на учителите и лекарите са много по-малки от тези на шофьорите, които са с по-ниско образование. При възрастните хора работата с компютри ги прави уязвими и трябва да се обучават допълнително, затова е необходима системна политика за намаляване на неравенствата между половете и тя да бъде дългосрочна и устойчива по възрастови групи. Интересен е факта, че смъртността при мъжете се е увеличила с 1,6%, а при жените 1,5%. Причините са свързани

със стреса, външните влияния, заболяванията. Жените повече боледуват от заболявания свързани с кръвообращението. Между смъртността на половете разликата е 7 години.

Искам да вярвам, че и нашите хора в напреднала възраст след време ще имат възможност да спестяват средства от допълнителните пенсии и ще живеят като хората в развитите страни. Ще могат да си позволяват малки разкоши като добра храна, екскурзии, почивки и ще разчитат на добър здравен статус. Политиките за удължаване трудовия живот при възрастните хора вярвам ще намерят място в българското законодателство.

КРИСТАЛИНА ГЕОРГИЕВА ПОВЕДЕ ТРАДИЦИОННОТО БЪЛГАРСКО ХОРО НА „ГРАНД ПЛАС” В БРЮКСЕЛ



На 17 април т.г.в "Гранд плас" в Брюксел за четвърта година се изви българско хоро. Традиционното вече хоро в рамките на фестивала Balkan Trafik поведе заместник-председателят на Европейската комисия Кристилина Георгиева, по чиято инициатива се организира културното събитие.

Въпреки присъствието на военни и полиция и засилените мерки за сигурност стотици наши сънародници, белгийци и туристи се хванаха на голямото хоро на централния площад.

„Нашият град- Брюксел, беше ранен, но никой няма да ни спре да живеем, обичаме, работим и танцуваме“, с тези думи еврокомисар Кристилина Георгиева приветства участниците в хорото.



"Организираме Голямото хоро заради емоцията, която изпитваме, когато сме заедно на хорото; за това, че показваме културата и красотата на България; и защото можем да се обединим, да се хванем за ръце и да бъдем заедно", каза още Кристилина Георгиева.

Ансамбъл "Разложки мераци" – специалните гости на тазгодишното събитие – откриха празненството. Само няколко минути по-късно ги последваха всички почитатели на българските народни танци. Освен българите, пременени в традиционни носии, и тази година хоро играха и почитатели на танците от други европейски държави, сред които Белгия, Австрия, Германия, Великобритания.

Голямото хоро се осъществи с подкрепата на Министерството на културата на Република България и на Представителството на Европейската комисия в Белгия.

Във фестивала Balkan Trafik! участваха още белгийско-албанската група "Ватра", албанският ансамбъл "Викена Каменица – Али паша & Кели", белгийско-турската музикална група "Дилере Дестеан" и румънската група "Флоаре де Колт". Те също се включиха в българското хоро.

ЕВРОПЕЙСКИ ДЕН НА РАБОТОДАТЕЛЯ И В БЪЛГАРИЯ



Агенцията по заетостта организира на 12 април 2016 г. Европейски ден на работодателя. Той се провежда за първи път и е по инициатива на мрежата на Европейските обществени служби по заетостта. Мотото, с което българската Агенция по заетостта се включва в Европейския ден, е „Силно партньорство за успешен малък и среден бизнес!“ Европейският ден на работодателя се провежда във всички европейски страни. Организира се от обществената служба по заетостта на всяка държава-членка като се акцентира върху националните приоритети в областта на заетостта и пазара на труда. Инициативата включва събития, свързани с насърчаване

участието на работодателите при осигуряване на заетост и интегриране на безработните лица на пазара на труда. Фокусът тази година е върху малките и средни предприятия и има за цел да насърчи сътрудничеството между работодателите и обществените служби по заетостта.

България се включи в инициативата с провеждането на трудови борси в четири градове на страната – София, Пловдив, Русе и Бургас. Борсите са ефикасен инструмент за трудово посредничество и опитът показва, че срещата „лице в лице“ между работодатели и търсещи работа лица е предпочитана и успешна възможност. Участие взеха работодатели от микро-, малки и средни предприятия, социални партньори, висши учебни заведения, държавни институции, търсещи работа лица.



ГРАД БУРГАС СЕ ПРИСЪЕДИНИ КЪМ ИНИЦИАТИВАТА - ЕВРОПЕЙСКИ ДЕН НА РАБОТОДАТЕЛЯ



Събитието, което беше подкрепено от Община Бургас, се състоя в Експо център „Флора” и беше открито от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта Валентина Георгиева и заместник кмета на общината Лорис Мануелян.

В трудовата борса, изцяло насочена към заетост в туристическия бранш, участваха 48 работодатели от сектора на малките и средните предприятия. Те обявиха 667 работни места за хотели и ресторанти в к.к. „Слънчев бряг”, Созопол, Приморско, Несебър, Свети Влас, Бургас. Най-много работни места бяха обявени за

позициите камериер, сервитьор, барман, готвач, администратор, спасител, рецепционист, както и за касиер, пиколо, супервайзор, компютърен специалист, аниматор, работник плаж, охранител и други. Дейността си представиха клоновете на ДП „БГЦПО” в Царево, Пазарджик и Смолян, както и Областния информационен център – Бургас.

С цел да намерят своето работно място трудовата борса посетиха над 500 търсещи работа лица, клиенти на бюрата по труда в Бургас, Поморие и Созопол, студенти и ученици, желаещи да работят през летния сезон, както и безработните лица, които в момента придобиват професионална квалификация по професии от сферата на туризма по проектите на социалните партньори в бюрата по труда Айтос, Бургас, Поморие и Созопол – „КЛИПС” на БТПП, „Качествена работна сила – стабилен пазар на труда” на БСК и „Хоризонти” на КТ „Подкрепа”. Курсистите имаха възможност преди приключване на обученията през април и май да се срещнат с потенциални работодатели.

Всички участници и посетители на Европейския ден на работодателя в Бургас имаха възможност да видят демонстрация на майсторството в една от най-търсените професии в туризма – професията „готвач”.

Агенцията по заетостта участва със щанд, на който експерти от ДРСЗ Бургас и ДБТ Бургас – трудови консултанти, кариерни консултанти, юрист и психолог, предоставяха информация и консултация на търсещите работа и работодателите. На всички

работодатели бяха предоставени данни за кандидатите от страната, проявили интерес към трудовата борса и изпратили автобиографии.

ЕВРОПЕЙСКИ ДЕН НА РАБОТОДАТЕЛЯ В РУСЕ



Около 30 представители на бизнеса от региона, работещи в сферата на машиностроенето, енергетиката, химическото, мебелното и конфекционното производство, информационните технологии, търговията, хотелиерството и ресторантьорството участваха в Европейския ден на работодателя, проведен на 12 април т.г. във Военния клуб, ул. "Одрин" № 4.

Още в началните си часове привлече огромен интерес от предимно млади хора - участваха най-малко 300 търсещи работа лица, коментираха участниците във форума. Те и работодателите – предимно малки и средни предприятия, имаха възможност

„лице в лице” да се договорят за заемане на работни места, да се информират и да получават допълнителна информация за предоставяните в териториалните поделения на Агенцията по заетостта услуги. Беше открит и специален щанд за предлаганите възможности от мрежата за европейска заетост EURES.

Участници в събитието, което се провежда за първи път по инициатива на мрежата на Европейските обществени служби по заетостта (PES), са още Русенският университет – Кариерен център; Областният информационен център – Русе и Военното окръжие – Русе.

ЕВРОПЕЙСКИ ДЕН НА РАБОТОДАТЕЛЯ И В ПЛОВДИВ

Фокусът тази година е върху малките и средните предприятия, изтъкна Фани Николова от Регионалната служба по заетостта в Пловдив. Институцията организира трудова борса в община „Марица“ и по този начин отбеляза Европейския ден на работодателя.

500 работни места обявиха 26 фирми от община „Марица“ на трудовата борса по случай Европейския ден на работодателя, който се отбелязва за първи път в България. Над 300 безработни проявиха интерес към инициативата с надеждата да си намерят работа.

За пловдивска област безработицата към момента е 7,7 процента, а за самия град Пловдив тя е 4,9 процента – обяви Фани Николова от Регионалната служба по заетостта, която организира събитието.

Фирмите бяха приготвили брошури с представяне на дейността си и условията за труд, които осигуряват. Най-често работниците се оплакват от дискриминация във възрастта при търсенето на работа. Някои имаха надежда, че ще намерят работа тук, други бяха скептични.

ЕВРОПЕЙСКА КАМПАНИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА УСТОЙЧИВИЯ ТРУД



Европейската комисия и Европейската агенция за безопасност и здраве при работа (EU-OSHA), съвместно с нидерландското председателство на ЕС, в средата на месец април т.г. дадоха началото на **двегодишна европейска кампания под надслов „Здравословни работни места за всички възрасти“**. В контекста на застаряването на работната сила кампанията акцентира върху устойчивия труд и здравословните и безопасни условия на труд и напомня, че трудещите се днес млади хора са утрешните възрастни работници. Кампанията е насочена към европейските предприятия и се съсредоточава върху необходимостта от насърчаване на устойчивия труд и остаряването в добро здраве от самото начало на трудовия живот. Целта е работодателите да опазват здравето на работниците си до пенсионна възраст и след това, а с това и производителността на своите предприятия.

Комисар **Тейсен** подчерта колко актуална е темата на кампанията: „Кампанията е от изключително значение, защото съвпада с течащите важни дискусии относно здравословните и безопасни условия на труд в ЕС в бъдеще. Трябва да предприемем още сега действия в отговор на потребностите на бъдещите работници и работни места в ЕС. Работните места, които са съобразени с предизвикателствата за здравето, свързани със застаряването на работната сила, отбелязват повишена производителност. Това е от полза и за работниците, и за предприятията.“

МЕЖДУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО ДЕМОГРАФСКИТЕ ПРОБЛЕМИ

Таня Йовева

На 12 и 13 май в София се проведе международна министерска конференция на тема: „Посрещане на демографските предизвикателства в страните-участнички в Процеса за сътрудничество в Югоизточна Европа“.

В конференцията участват представители на високо ниво от 13-те страни-участнички в Процеса за сътрудничество в Югоизточна Европа (ПСЮИЕ), Фонда за население на ООН, Икономическата комисия за Европа на ООН, Международната организация на труда, Европейската комисия и Регионалния съвет за сътрудничество. Форумът се организира в рамките на Програмата на българското Председателство (2015-2016 г.) на ПСЮИЕ.

Бившият министър Калфин откри конференцията и посочи колко важно е икономическото сътрудничество между държавите, движението на хората и културното сътрудничество, демографските политики. Очакванията са за намаляване броя на населението. До 2050г. – 15% намаляване. Демографските предизвикателства засягат икономическия и социален живот. Те засягат публичните финанси, социалните системи. Тук влизат социалното подпомагане и здравеопазването.



България дава приоритет на демографските проблеми. Тази конференция ще бъде възможност за взаимодействие между страните от югоизточна Европа по демографските проблеми, за да намалят предизвикателствата в тази сфера. Министерската конференция издига на ново равнище демографската проблематика за устойчиво развитие и обещаващ растеж.

Участниците в събитието бяха поздравени от Мариана Тисен, която каза, че населението намалява с една трета и ще се удвои в следващото десетилетие. Хората живеят по-дълго и затова трябва да им се осигури лична работа и независим живот. Предизвикателство за Европа са пристигналите бежанци, които имат ценни умения и желание да построят по-добър живот за себе си и семействата си.

Иан Макфарлейн – заместник директор на регионален офис за Източна Европа и Централна Азия към фонда на ООН за населението – сподели, че демографските проблеми предизвикват продължително намаляване на населението.

Председателят на социалната комисия към Народното събрание – Хасан Адемов – каза, че намаляват майките, които раждат деца под 15 години. Продължава тенденцията за намаляване на детската смъртност. Миграцията в страната продължава да намалява.

Лидия Братанова – директор на дирекция „Статистика” в икономическата комисия на ООН за Европа споделя, че една трета от световното население е над 65 години. Разчита да види всички делегати отново през есента в Женева, за да продължат обсъждането на демографските проблеми.

Емилия Войнова –началник отдел на дирекция Стратегическо планиране и демографска политика сподели, че в момента се подготвя национална стратегия за активния живот на възрастните хора, която ще се осъществи със съдействието на Европейската

комисия и Фонда за социално развитие. „С тежки географски предизвикателства трябва да се справим.“

„Избрахме конференцията да е посветена на демографията, тъй като тази тема е приоритет за България. Вярваме обаче, че за преодоляване на демографските предизвикателства, които са общи за всички в региона, са необходими дългосрочни, обединени и целенасочени мерки. България ще подкрепи и насърчава всички общи и координирани действия за промяна на негативните процеси. Надяваме се заедно с останалите страни от Югоизточна Европа да влезем в интензивна експертна комуникация, така че заедно да изработим инструментариум за преодоляване на негативните тенденции". Това сподели Ивайло Калфин, който откри международната министерска конференция Форумът се проведе в рамките на Програмата на българското Председателство (2015-2016 г.) на Процеса за сътрудничество в Югоизточна Европа (ПСЮИЕ). Той допълни, че страните от региона могат да си сътрудничат, чрез предприемане на общи политики и мерки за развитие на качеството на човешкия капитал, насърчаване на мобилността на работната сила, подкрепа за младежката заетост, насърчаване на активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията.

„Мога да определя международната конференция по демография, като много успешна, защото в нея се включиха представители от държавите в региона, както и представители от няколко международни организации като Фонда за население на ООН и

Международната организация по труда. На форуми като този става съвсем ясно, че проблемите на отделните държави, особено, когато те са от един и същи регион, са доста идентични и само заедно бихме могли по-бързо и по-ефективно да търсим тяхното трайно решение“, обобщи Гълъб Донев, след края на двудневната конференция . „Декларацията, която приехме с делегатите в края на форума, е важен стратегически документ, който очертава насоките за бъдещите ни координирани действия, които са насочени към позитивни промени на демографските процеси в региона“, обясни още Гълъб Донев. Той допълни, че с приемането на документа, страните, участници в Процеса за сътрудничество в Югоизточна Европа, се съгласяват да предприемат поредица от общи действия, които да ограничат разпространението на негативните тенденции и да доведат до трайна промяна в демографските показатели.

Във финалната декларация, участниците се съгласяват да започнат своевременно реализирането на поредица от конкретни дейности, включително и изработване на общ механизъм за намиране на стратегическо решение по най-острите и приоритетни теми, свързани с демографията, включително за насърчаване на младежката заетост, увеличаване солидарността между поколенията и повишаване качеството на живота на възрастните хора.

МИСИЯТА НА РЕГИОНАЛЕН ДЕПУТАТ ВЪВ ФОНД НАСЕЛЕНИЕ КЪМ ООН

**Иан Макфарлейн – заместник директор на регионален
офис за Източна Европа и Централна Азия към фонда
на ООН за населението**

Таня Йовева

С Иан Макфарлейн разговарях във фойето на хотел Балкан, преди поредната му среща в статистическия институт и след приключването на конференцията по демографските проблеми за Югоизточните страни. Той сподели, че в България е за втори път, но все не му остава време да разгледа някои забележителности в страната. Изненадах се, когато от него получих визитка на брайл. Напрви ми впечатление неговата предразположеност към българите. На въпросите ми отговаряше бавно и съсредоточено. Иан Макфарлейн е на тази длъжност от осем седмици. Преди това е бил в Молдова, Албания. Представител е бил в Непал, Гана.

***- Пътувате много по света. Това е работата ви, но какви са
впечатленията ви от развитието на демографските
проблеми?***

- Във всички страни се забелязват промени в структурите на населението. В зависимост от предисторията в някои страни промените са по-бързи, а в други по-бавни. Най-важното е в

случая да не се опитваш да контролираш тези промени. По-важното е да се правят такива политики, които да бъдат в полза на промените. Те трябва да бъдат добре разбрани, за да се извлекат ползите от тях. Например в повечето страни и в България има вече хора, които живеят по-дълго. Това е хубаво нещо. Създаването на добри политики, на добри условия на живот са предпоставка за дълголетие на хората. Във всяка страна промените са различни, но в Югоизточните страни на Европа са много по-различни, отколкото в Африка. Едно от основните различия е нивото на плодовитост (или раждаемост). В Балканските страни раждаемостта е по-ниска отколкото в африканските страни. Според мен не трябва да се насилват жените да имат повече деца. Повечето жени в света раждат средно по две деца. Нашата цел е да ги подкрепяме да имат колкото искат деца и да си намират работа. По принцип жените искат да работят и да си добавят средства за децата, да се грижат за тях. Така те се чувстват по-уверени и искат да имат по няколко деца.

- С какво тази конференция бе по-различна от другите, на които сте присъствал?

- Ние разисквахме въпроси свързани с правата на жените да имат деца, да им се дават добри условия за отглеждане и да си намират работа на пазара на труда. Почерпен бе много опит от отделните страни. Проблемът не е в негативната страна на демографията, специалистите търсят обективните причини. Всички посочват

позитивните неща, какво да се направи, за да се избегнат всички отрицателни нагласи, създаващи проблеми за малкото раждания, емигрирането поради липса на работни места.

- Какви са приоритетите във вашата работа?

- Ние имаме мандатност. През това време искаме в източния регион и централноазиатския регион всички бременности да са желани. Всяко раждане да е безопасно и всеки млад човек да може да даде необходимото поколение на своята държава. Всяко семейство трябва да осъществява мечтите си и да отглежда с любов децата си. Трябва да стане ясно, че гласът на младите е чул.

Офисът на Иан Макфарлейн е в Истанбул и той продължава да изследва възможностите за създаване на един по-добър живот на младите хора, пред които са поставени сериозни задачи – отглеждането на деца и намирането на подходяща и доходна работа, защото те младите хора утре ще градят нашето бъдеще. На тях разчитаме.

Мисията на г-н Макфарлейн като директор е много хуманна и той и екипът му я вършат с любов.

ЛИДИЯ БРАТАНОВА И НЕЙНАТА ЦЕЛЕУСТРЕМЕНОСТ

Таня Йовева



Лидия Братанова - директор на дирекция „Статистика” в икономическата комисия на ООН за Европа.

Лидия Братанова завършва икономическия университет – специалност Статистика. В института по статистика тя работи 12 години. През 1993 г. е поканена да работи в Париж в Организация за Икономическо Сътрудничество и Развитие. В нея членуват най – богатите 34 страни в света. Тя се гордее, че е първият експерт, поканен на работа в тази организация. Там тя работи три години и половина. Премества се в програмата за развитие на ООН. Тя се гордее, че работи в тази организация. България е членка на икономическата комисия за Европа. Живее в Женева. От седем години е директор на отдела по статистика в икономическата комисия за Европа. От пет години отговаря за отдела по проблемите на населението, защото е много добър менаджер. В този отдел повече от специалистите се занимават с политика.

След това разговорът ни тръгна за работата. В статистиката се правят показатели, базиращи се на точни факти. Работи се с конкретни методики. Нейният отдел е третият най-голям отдел в икономическата комисия.

- Разработваме предимно методологии и препоръчваме на всички наши членки от 56 страни – от Владивосток до Ванкувър. Това са страни като Русия, Централна Азия, Кавказките страни, Европа, Турция, Израел, Канада и 11 Американски щата. Директно работим с ръководителите на статистиките в тези страни. В областта на демографията имаме четири дейности, с които упорито преследваме своите цели. Едната от тях е свързана с препоръките за преброяване на населението. Това е методология, която след като разработим става валидна за всички страни членки на Икономическата комисия. Целта е произведената информация за всички страни да стане съпоставима.

Втората област е миграцията. Търсим възможности за подобряване на методиките за изчисляване на миграцията. Тя се движи в кръг. Хората влизат в дадена страна, работят и след това отиват в друга, връщат се в родната си страна. Трудно е да се направи официална статистика. За всички страни това е трудно. Хората не се регистрират. Работят нелегално, изпитват тъга по родината си.

Другата много голяма дейност, на която се спря Лидия Братанова е свързана с демографските проблеми и

прогнозите, които се правят в различните страни. Много години тези прогнози се правят от различни изследователи не от официалната статистика и не се използват статистически методики.

Много са дейностите по измерването на демографските процеси. Преди пет години бе решено, разказва Лидия, да разработим такива направления, където статистиката да бъде в полза на демографските политики. От 2008 г. ние се фокусирахме върху проблемите на застаряването, което е голям проблем в Европа. В близко бъдеще хората над 65 години стават голям дял от населението. Това е факт и политиките във всяка страна трябва да се съгласят с този факт и да отговарят на изискванията за удължаване живота на хората. Тези хора, които имат добро здраве и желаят да работят, да могат да работят. Повече центрове да бъдат създадени за хората, които няма кой да ги гледа и са самотни. Често пъти тези хора изпадат в изолация. Анализите показват, че тези, които живеят сами са предимно жени. Те се чувстват самотни, изолирани от обществото. Те трябва да бъдат включвани в различни програми: участие в самодейни състави, клубове по интереси и други. Възрастните хора, споделя Лидия Братанова, стават жертва на насилие: измами по телефона, пребиване заради пари и още какво ли не, на които ставаме свидетели. Другото е как в семейството близките им да се

отнасят с тях. Какъв да е тактът им, за да не изпаднат в депресия. Необходим е добър подход и такт, за да не могат тези хора да изпаднат в депресия. Двете си споделихме опита си за двете си майки. Моята е на 101 години, а нейната е на 77, живее на село и пътува три километра пеша до Елин Пелин, за да си купи лекарства. Но тя иска да се движи и да си работи в градината. Обича своето село Мусачево. Живее сама и само през зимата е при дъщеря си в Женева. Обича средата, в която е свикнала много години. Мусачево е любимото ѝ село. Хората трябва да се движат . В Япония и Китай се провеждат различни курсове на открито. Това е важно за психологическото и физическото поддържане. Това е политика, която трябва да се насърчава и поощрява. Активният трудов живот на хората в напреднала възраст води до удължаване на живота.

Нека пожелаем на г-жа Братанова успешна и ползотворна работа в нейната хуманна професия.

ДЕМОГРАФСКИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА В СЕВЕРНА БЪЛГАРИЯ



От 16 до 18 май 2016 г. Министерството на труда и социалната политика проведе регионална кръгла маса в гр. Велико Търново за демографските предизвикателства в Северен централен район - за областите Велико Търново, Габрово, Русе, Силистра и Разград. Форумът се проведе в Интерхотел „Велико Търново“. Работата по време на кръглата маса протече в четири панела с представяне и обсъждане на специфичните национални и регионални предизвикателства и възможностите за насърчаване на активния живот на възрастните хора. Резултатите от дискусиите по време на кръглите маси ще бъдат публикувани в Сборник и ще послужат за разработването на **Национална цялостна стратегия за активен живот на възрастните хора в България.** изследователи и други. Кръглата маса бе реализирана с финансовата подкрепа на Европейската комисия по Грантово споразумение с Министерството на труда и социалната политика.

НЕПОДОЗИРАНИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ НА ХОРАТА С УВРЕДЕНО ЗРЕНИЕ



Таня Йовева

Много съм чела и слушала за какви ли не постъпки на хора без зрение, но съм си казвала: „Човешките възможности са неограничени.“ Ехолокацията е умението на някои слепи да разпознават наличието на препятствия пред себе си преди натъкването на тях. У нас доктор Донев го определя като „тифлолокация”“ Умения за ехолокация развиват не всички

слепи. По-често слепородените, и по-рядко късно ослепели. Това умение все пак е развитийно и може да се усъвършенства с продължителна тренировка и практика. Трябва също така да отбележим, че понякога слепи деца използват уменията си за ехолокация, без да осъзнават тяхното наличие. Установено е например, че щракането с пръсти, пляскането с ръце, подсвиркването, влаченето на краката или нарочното по-силно почукване с върха на белия бастун по време на движение е продиктувано от несъзнателното желание за предизвикване на ехо.

Преди години чух за американец, който карал кола благодарение на съвременната електроника. Някой си чудак решил да изобрети кола, за да даде възможност на хората без зрение да усетят тръпката от карането на кола. Много са успехите в медицината в различните специалности, но за съжаление в областта на офталмологията те са твърде малки. Затова амбициозните самодейни хора решават да рискуват и правят това, което хората със зрение постигат съвсем нормално. Незрящите плуват, бягат, карат колело заедно с друг човек, с една дума, стремят се да подражават на останалите. Те са добри шахматисти и програмисти. Постигат всичко с много повече усилия.

Има добри изявени администратори по света, за които съм писала. Но за съжаление малко се знае за тези неща. Много хора смятат, че слепите хора трудно се обслужват.

Сега ще ви разкажа за още една възможност за свободно придвижване в околната среда.

Още преди 100 години са започнали да се водят разговори за замяната на зрението със слуха. Едва преди две години се появило електронно око. Появява се звукова ехолокация за слепи. Даниел Кишав от Калифорния загубва зрението в детството си. Той обаче успява да развие способностите си и да вижда околните предмети. Цъка с език и слуша отразеното от тях ехо. Уверено кара колело, разпознава предмети. Това е свръхспособност, но той намира сили в себе си да помага на други да развиват тези способности. През 2000 г. основава неправителствена организация ”Свят за свободен достъп”. Оттогава той е обучил повече от 500 души.

Ехолокацията се усвоява с повече труд. Преди две години в университета в Йерусалим са изобретили очила, позволяващи на слепите хора да виждат. В тях е вградена видеокамера, която привежда изображението в звук. Колкото по-висок е предметът, звукът е по-силен. Екипът на доктор Амир Анези подготвя и други разработки – например програма трансформираща изображенията в кратки музикални фрагменти, бастуни разпознаващи разстоянията чрез инфрачервено лъчение. Те трансформират знаците във звуци или вибрации. Във все повече страни се работи по звуковата локация, която все повече ще се усъвършенствува.

Ехолокацията се оказва естествена способност в човека.

Във Вирджиния в университета бе направен прототип за кола, която ще помогне на незрящите да седнат зад волана. Това е преpraщане на информация за близкостоящи превозни средства. Някои застъпници за правата на хората с увредено зрение окачествяват този факт като стъпка на Луната. Самоуправляващото се превозно средство използва сензори, камери. Всичко това се случва преди години, но по-важното е, че за хората лишени от зрение, в световен мащаб, се мисли. Те също като глухите трябва да могат да се движат свободно, да си поставят очилата с чипове и да са свободни и самостоятелни. Няма нищо по-хубаво от това, защото човекът без зрение на улицата е беззащитен. Малко са тези смелчаци, които се движат покрай каньони, без да паднат или бягат, без да се страхуват. Необходима им е електронна техника, за да ги направи свободни и щастливи.

Напоследък чух за смели мъже от Детройт, които участват в състезания по хокей на лед. Дерзайте смелчаци, нека Бог е с вас и да ви помага да постигате всички добри свои цели!

ДИАЛОГ НА ТЪМНО

Даниела Димитрова - обучител на незрящи и съосновател на платформата „Диалог на тъмно“



Все повече се налага убеждението, че трябва зрящите хора да разберат нещо повече за възможностите на хората без зрение. През 1988 г. немец решил да подеме инициативата и да покаже на хората, които виждат, че хората с увредено зрение са като всички останали. След това тази инициатива се поема и от други страни.

Даниела Димитрова, която е незряща и работи в Германия, също се е вдъхновила от идеята да участва в различни работилници и по този начин да контактува със зрящи хора. Чрез федерация „Спорт“ към Съюза на слепите, тя успява да проведе обучение и в България. Екипът направил чудо. Макар и с малко средства е успял да направи 4 работилници във Варна, Бургас, Пловдив и София. Участвали са над 400 души. За 10 месеца много хора, леко шокирани, са успяли да разберат макар и за няколко часа как живеят и работят хората с увредено зрение. Предрасъдъците, бариерите са голямо предизвикателство пред зрящите..

След като влизали в тъмните стаички, те се страхували да не паднат. Трудно им било да се движат, да си вземат чашата с кафе и чай. Но след диалог с хората, които не виждат, те успяват да влезнат в техния ритъм и да се отпуснат.

През 2001 година е направена изложба в Хамбург, която в момента е постоянна.

В много европейски градове има ресторанти, където хората решават да се подложат на лек стрес и да се хранят на тъмно. Трудно е да се привикне към слепотата, но още по-трудно е за хората, които загубват зрението си по-късно. Голямо изпитание е когато човек започва да губи зрение, но със всичко се свиква. Хората живеят, създават семейства. Дори и лекарите често ме питат мога ли да се съблека, да стана?!

Обществото е далеч от проблемите на незрящите и затова, когато му се наложи да се сблъска с техните проблеми разбират колко воля и желание трябва, за да догонват останалите.

Най-несигурни сме на улицата, но и с това се справяме ежедневно. Много е важно всеки да бъде добре информиран, за да търси контакти и да настоява да бъде назначен на работа. Да назначиш човек с увреждане във фирмата си или различните институции се изисква много търпение и добро отношение. Но в това забързано време това трудно се постига.

Проектът „Диалог на тъмно“ ще изиграе своята роля. Най-малкото много от хората ще усетят, че и с незрящите може да се води диалог да помогнем те да не са откъснати от обществото. Петият международен форум посветен на социалното предприемачество също показва това. Над 100 кооперации на инвалидите от 16 страни предлагат произведеното от тях. Присъствала съм на предишни форуми и смея да твърдя, че се продават качествени, много добри стоки и на човек му се иска отново да е в панаирната палата в Пловдив, за да види произведеното в България и да се възхити на златните ръце на производителите. Министърът на труда и социалната политика Ивайло Калфин с гордост каза, че това е единственият такъв форум в Европа. Ще бъдат отпуснати 50 милиона лева за създаване на социални предприятия, за да се развива все повече социалното предприемачество. Министерството е отворено за нови идеи подказани от ръководствата на социалните

предприятия и отделни бизнесмени решили да помогнат на хората с увреждания да работят и да се вляят активно в редовете на обществото. Какво по-хубаво от това!

Напоследък все повече се поставят проблемите на хората с увреждания в медийното пространство. Говори се за деца, нуждаещи се от благотворителност. Милосърдието набира все повече привърженици. Това не е малко. Обществото ни се променя макар и бавно към по-добро.

Издадената книга и направеният филм по проекта „На тъмно” ще дадат възможност на много хора в обществото да разберат за уменията и способностите на хората с увредено зрение.

ПОКЛОН ПРЕД БЪЛГАРСКИТЕ ВОЙНИЦИ



Таня Йовева

Съюзът на военноинвалидите тържествено отбеляза 101 години от създаването си. На толкова години е и моята майка. Много или малко са те ще каже историята, но по-важното е, че българските войници, пострадали по време на двете световни войни, са на почит и уважение от организацията, към която членуват, от Министерството на отбраната и правителството. Всички тези институции засвидетелстваха внимание и участниците в тържеството получиха много поздравления. Издигнато бе българското знаме. Военният ансамбъл успя да приповдигне и без това доброто настроение на публиката. Хората, въпреки възрастта си пяха заедно с изпълнителите.

Много пъти съм отразявала събития на Съюза на военноинвалидите и винаги с удоволствие съм присъствала на проявите им, защото са добре организирани и проведени по подходящ начин. Всички си тръгнаха с приповдигнато настроение, с обич към родината ни.

Сред присъстващите бе и генерал Топалов, който е на 110 г., които не му личат като говори спокойно и уверено за своя живот, за изпълнения си дълг към народа и държавата.

В изказването си дългогодишният и неуморим председател Петър Велчев сподели: „Още през 1915 г. е приет първият закон за военноинвалидите и военнопострадалите. През 1925г. Министерството на отбраната обръща внимание на социалната политика спрямо тези два съюза. През 1947г. се построява дом-паметник, в който могат да се събират военноинвалидите и

военнопострадалите. В Европа, подчерта Петър Велчев, има два такива дома на военноинвалидие – в България и Париж. През всичките тези години организацията е помагала на тези пострадали хора със средства и ги е активизирала към по-добър и осмислен живот. Преди тържеството ръководството на организацията е направило среща с министъра на отбраната Николай Ненчев и това ги изпълва с гордост. Всички те работят заедно за доброто на хората, пострадали при различни военни операции.

Организациите Видин, Плевен и Балчик бяха поздравени от председателя за добрата си работа и им бе връчена награда.

Всички си тръгнаха обнадеедени от подкрепата, която им се оказва и от доброто отношение към тях. За съжаление са малко тези организации, които могат да се похвалят със загриженост към проблемите, които ежедневно изникват пред тях.

Съюзът на военноинвалидите винаги е засвидетелствал своя поклон пред нашите войници на дълга към родната страна.

ОЩЕ ЕДНА ХУМАННА ИНИЦИАТИВА



Таня Йовева

Творчество на 66 български автори от 3 континента включва книгата "Черга пъстроцветна". Тя беше представена в НДК на 15 май т. г. пред препълнена зала и в присъствието на българския омбудсман Мая Манолова. Идеята за създаването на сборника е на български емигранти в Съединените щати.

Един от хората, довели проекта докрай е Петър Стаматов. Той е собственик на един от най-известните български портали в САЩ eurochicago.com.

Мариана Христова е редактор и автор в "Черга пъстроцветна". Тя обясни, че средства за издаването на книгата са предоставили

български емигранти в САЩ. Тя не се продава, разпространява се
безплатно.

„Черга пъстроцветна“ е събрала в себе си стихове и разкази на
съвременна тематика. Всички те носят българския дух. Инициативни
българи от Чикаго решават да издадат тази книга чрез спонсори и да я
раздават безплатно. В този сборник се съчетават автори с професионален
опит – доказали се. Има и начинаещи автори и непрофесионални поети и
писатели. Точно така в една шарена черга са съчетани различни багри. По-
лучило се е нещо много хубаво, в което много млади автори се борят за
директната демокрация. Ивайло Диманов – бард, поет и музикант – каза
още, че ще целуне тази книга и ще ѝ пожелае на добър час!



**Разговарях с Виктор Хинов, който в този
сборник има два разказа.**

От 20 години Виктор Хинов е в САЩ, по професия е лекар – ортопед, сега семеен лекар. През свободното си време пише разкази и в този сборник има два разказа. Роден през 1967 г. в София. През 1991 г. завършва Медицинска Академия - София и започва работа в ИСУЛ, сега „Царица Йоанна”, в отделението по ортопедия и травматология. Емигрира в Америка през 1998 г. със съпругата си Стела и двете им дъщери. Установява се в град Индианаполис, щата Индиана, където живее и досега. В САЩ отначало е продавач на риба, сменя над пет различни работи, взема си изпитите за лекар и специалност - фамилна медицина. В момента е семеен лекар в Индианаполис. Пише от 2007 г. и публикува първите си разкази в сайта „Откровения”. Автор на сборника с къси разкази „Разкази от оня свят” (2014) - в нея авторът е събрал всички разкази, третиращи културния шок и последвалото адаптиране на новопристигналия емигрант към американската култура.

Никак не е лесно да започнеш работа в чужда страна каквато и престижна специалност да имаш. Затова Виктор работи какво ли не три години, за да може да издържа семейството си. С желание заминал за Америка, за да усети как там се печелят пари. Работи в Индианаполис на три часа път от Чикаго. Според него книгата „Черга пъстроцветна,, е дело на 100 човека със 66 автора. Те доброволно са дали своите произведения и са оценени от една група във фейсбук. Сборника е издаден от имигранти. Виктор не е професионалист, но пише за всичко, каквото го вълнува.

Единият му разказ е за едно семейство и неговия път в щатите, а другия за българо-американските взаимоотношения. Според него българската нация е много адаптивна и лесно се сработва към по-голямата част от нациите в света. Това се дължи на факта, че българите живеят на място, където се зараждат първите цивилизации в света. За сметка на това американският прагматизъм никога не може да бъде доведен до такова ниво в България, както е в Америка.

Заминаването на Виктор било свързано с любопитството. Искал да разбере, да види и да се опита да намери своето място в това общество. „Ние лекарите се отличаваме от пилотите по това, че рискуваме животите на другите“, споделя той, „но не и нашия собствен. За това трябва да си даваме рвносметка непрекъснато. Пилотите рискуват живота си заедно с другите.“

Много често лекарските грешки свършват с инвалидизация. Забравяш за своите грешки и е опасно.

Когато Виктор заминал, правил филета, работил в магазин, а после болногледач. За около месец Виктор успява да си вземе държавните изпити и става официално лекар. Първите три години, смята той, не са били загубени. Навлизаш в културата и ежедневието на хората. Разбрах, споделя той, че ти не лекуваш заболяването, а лекуваш човека. Разбираш техните страхове, очаквания. Трябва на практика да си живял с тях, да си изкарваш прехраната като тях. Познавам много лекари, на които им е трудно да комуникират с пациенти. Взимат си изпитите, но какво

от това. Все още съществува старият метод на водене прегледа на пациента. Най-важно между лекаря и пациента е доверието. Българските лекари разчитат на първосигналната система – поведението, интуицията, държане отвън навътре, отгоре надолу , а в западния свят все повече се разчита на втората сигнална система. Пациентът е активен участник в своя оздравителен процес. Лекарят е консултант, източник на информация. Голямата медицина изисква умение за добри взаимоотношения. Виктор винаги е готов да общува с хората. В Съединените щати той си попада на мястото като става добър фамилен лекар. Използва уменията си за общуване с пациентите. Обикновено хората отиват при лекаря, когато имат болка. Моят събеседник смята, че трудът му е високо оценен, защото насочва пациентите към другите лекари и специалисти в дадена област. Аз съм човекът, който решава, насочва. Непрекъснато получавам благодарности от пациенти. Премахването на болката е премахване на съзнанието за нея. Всеки един ден е по-хубав. Това е нещото, което човек свиква да вижда в живота си.

Виктор е свикнал да търси предизвикателствата – „А защо не“.

Попитах Виктор ще се върне ли някога в България. Много пъти му се е искало да се върне, защото изпитва носталгия към близки и приятели. За нея – носталгията – той споделя: „Това е хубаво чувство и то може да бъде насочено към много неща. Може и да донесе много злини, ако разбира се му позволим да направи това с нас. На лошите неща не трябва да се обръща внимание.

Носталгията може да я прегърнете, да живеете с нея или да се правите, че тя не съществува. Трябва да се опитвате да разберете какво иска да ви каже. „В книгата е описана емоцията на имигрантите зад граница. Няма как да не ги боли. Да не изпитват болка далеч от родината. Този труд се е появил в сърцето и съзнанието на един имигрант. В началото пише, че в това забързано време има неща, на които не можеш да поставиш цена. Ето защо тази книга не се продава.

Проф. Пламен Павлов казва: „Всички ние сме българи. Българският дух, каквото и да значи това, е онази невидима сила, която осмисля всичко“.

СВЕТОВЕН ФОРУМ НА ЖЕНИТЕ ЛИДЕРИ

Таня Йовева



Програмата за развитие на ООН – Съветът на жените лидери в България организираха Световен форум в София. В него бяха включени представителки от 70 страни. Предимно държави, с които Организацията за обединените нации работи. Времето беше малко, за да могат всички жени да разкажат за своя опит, но всички присъстващи усетихме ентузиазма, с който жените лидери работят в своите области. Организацията бе на високо ниво.



Конференцията бе открита от директора на програмата Ирина Бокова. Години наред тя е работила с жени от различни страни, видяла е много и помага за тяхното развитие. Цифрите, които тя посочи са ужасяващи. Шейсет и два милиона момичета са без образование. „Ние не можем и не трябва да приемаме това, допълни тя, ние можем да променим положението на жените. Необходима е политическа воля, ресурси и преди всичко обединение.“

За значимостта на този форум говори и присъствието на министър – председателката на Бангладеш – Шейх Хасина. Това е страната, в която е имало крайна бедност. Днес там повече

момичета посещават училищата. Тази жена е вдъхновяващ пример за всички нас. Според нея, световните лидери трябва да спазват обещанията си и основен принцип в работата им да е отговорността. „Ако образовате едно момиче, вие образовате цялото семейство. Това ни вдъхновява за съвместни партньорски проекти, които ООН осъществява днес. Вече виждаме десетки момичета, които мечтаят да станат учители, лекари и ние трябва да им помогнем да осъществят мечтите си. Правата на момичетата от африканските страни трябва да бъдат гарантирани. Нека насочим всички наши усилия към подобряване на образованието, на безопасните условия на труд на тези млади хора, които като всички останали искат да живеят достойно.“, допълни Ирина Бокова.



Президентската институция също уважи тази конференция. Росен Плевналиев се обърна към присъстващите жени депутати, дипломати , лидери, подкрепяйки ги в желанието им да обединят усилията си за доброто бъдеще на подрастващото поколение. България е страна, в която жените са ценени и уважавани.

Много съм пътувала и разговаряла с различни лидерки, но не съм срещала като българските жени – толкова амбициозни и всеотдайни в работата си и към семействата си.

С внимание изслушах и словото на лидерката на Бангладеш – Шейх Хасина, която е имала баща – ръководител на държавата и се е възхищавала от него. Сега и тя продължава делото му. Амбицията ѝ е страната ѝ да стане просперираща държава. Жените да работят наравно с мъжете. Това ѝ е първото посещение в България. Направена е била стратегия за развитие на жените и е дала много добри резултати. „Най-важното е да се постигне добро ниво на образованието, след това благодарение на техните икономически възможности да разчитат на себе си. „Два процента от вътрешния продукт използвахме за развитието на жените. Те имат възможност да разчитат на специална защита – безплатно образование за момичетата до дванайсти клас. Отпускат се 17 милиона за безплатна храна за ученици и студенти. Така значително се намаляват отпадащите от образование. Обръщаме внимание на грижите за здравето на майките и децата. Създадени са много местни клиники и здравни центрове. Раздаваме и безплатни лекарства на бременните майки. Стремим се да осигуряваме безопасност на работните места и домовете на хората. Полагаме специални грижи за децата. Интересното е, че 85% от жените са в елитните сили. Имаме и прекрасни репортерки. Жените управляват изтребители, ръководят бизнес предприятия. Имаме 70 члена на парламента –

жени. От 200 места в парламента 50 са резервирани за жени. Дванадесет хиляди и петстотин жени са избрани в местните изборни места. Успяхме да променим традиционния манталитет в обществото. Много жени остават на постоянна работа“.

На официалното откриване говори и Рене Байер – старши фотожурналист: „Ние искаме промени, но трябва да се научим да виждаме“, каза тя. Необходимо е устойчиво развитие на икономиката, достъп до питейна вода. Според нея смъртността при жените е по-голяма. Шест милиона жени раждат на млада възраст. Голяма е смъртността при малките деца и бебетата.

Весела Дамянова – депутат от народното събрание сподели, че жените в България умеят да се грижат за себе си. Справят се с големите натоварвания в работата и семейството. „Предизвикателството се състои в това, каза тя, че трябва да съумеем нашите млади момичета да притежават тези качества. Ключът се крие в образованието и умението да станем социално отговорни. Имаме национални програми, където момичета могат да получат обща компетентност по много въпроси.“

Представителката на индустриалния капитал, Анелия Генова, допълни: „ В нашата компания имаме над 800 служители. Това е тежка индустрия, но ние разчитаме на жените. Те представляват 22% от общия персонал. На лидерските позиции са жени. Дамите разчитат на растежа си в кариерата. Повечето от тях посещаваха лидерската академия. Хубавото в тази академия е, че има връзка между бизнеса и образованието.“

Отделни панели бяха посветени на жените в бизнеса, в нуката и образованието.

Изпълнителната директорка на Съвета на жените в бизнеса в България – Ваня Кънева – говори за равенството между половете. „Сега – подчерта тя – работим по два проекта – публично – частни партньорства и програмите за чиракуване. Програми за професионално развитие. Разполагаме със стажантска платформа. Благодарение на тях предаваме ценен професионален опит в бизнеса. Компаниите имат 1200 стажанти. От тях 25% са жени. Овластяване на момичетата чрез образование. Всичко, което се развива е добре. Живеем в много специално време. Европейската комисия предлага грандове за млади жени да създадат свои предприятия, да изградят кариери. Създават се конкурси за млади учени.

Мотото на всички участници в конференцията бе: Продължете да вярвате в младите, те ще ви дадат възвръщаемост. Една от големите каузи на съвета на жените е Лидерската академия да се развива с Уникредит Булбанк. Имаме професионално-обучителни програми за натрупване на лидерски умения за шест месеца. Бизнесдамите се обучават и по индивидуални програми. Четирийсет дами получиха обучение. Съветът разчита и на доброволци.“

Жените лидерки най-често изразяваха мнението си, че трябва да се мисли как повече жени да бъдат включвани в работния процес

и да гледат уверено напред, да имат самочувствие. Необходим е по-добър достъп до образование.

Опита си сподели и компанията „Нестле“. Младите обучават възрастните в дигиталните науки. Вече три години се работи по тази програма и все повече се разраства. Обучават се дори жените на бизнес в селските райони.

Говорих и с ръководителка от Китай, Шиаочу Зоу, член на CEDAW. „В Китай има закон, който цели спазването правата на жените и техните интереси. Създаден е и закон за домашното насилие. Всяка година се изготвя национален план за действие за китайските жени. Това е десетгодишна програма. Създадена е и институция, която се грижи за равенството между половете. Жените в парламента са 23%. Жените министри са по-малко.“

Боряна Манолова, председател на Съвета на жените лидери в България и главен изпълнителен директор на SIEMENS за България, е завършила техническо образование - електронна техника и финансов мениджмънт. След това се обръща към електротехниката. Това образование ѝ помага много в кариерата. Насърчава младите.

На форума говориха за лидерския си опит от Франция, Англия и Италия.

Те всички споделиха опита си като научни работници в различните индустрии, модата, технологиите. Във Франция, например, искат да бъде прокаран закон за равните шансове на двата пола. Всички имат проблеми и всички се конкурират.

Мариан Лазаре от Италия, председател на италианската федерация на клубовете на Юнеско с гордост разказва за параграф 19, където за две ноци са разработили документ, гарантиращ пълното участие на жените в науката и в различните области на технологиите. Създадена е специална програма „Хипатия“. В нея участват различни жени лидери, на които създават мрежа, като данните им се вкарват в специален сайт и така се разбира каква е реалността във всяка страна.

Направи впечатление Анна-Мария Виламовска, млада лидерка, съветник по политиките за иновациите и здравето в Президентството в България. Преди това е работила в Световната банка и в Колумбия. Почти във всички континенти, Казахстан, Ливан, Йордания. В Лос Анджелис е работила в областта на иновациите в здравеопазването. Според нея повечето жени не обичат да говорят. „Трябва да бъде преодоляна тази бариера. Трябва да се подклажда интересът. Сериозна дупка има в науката и технологията за работа на жените. Тя предполага, че следващото поколение, което ще дойде, ще бъде по-любопитно, защото нещата ще бъдат по-интересни. Необходимо е да се създаде култура за приобщаване на жените към инженерните дисциплини. Много от дамите смятат, че пола е пречка за тяхното развитие. Необходимо е да има връзка между обучение, образование и работни места. Програмата за развитие работи върху всички тези аспекти. Има и програма за жените в науката. Модели за подражание. Програма за публично – частно

партньорство между три агенции с подкрепата на Световната банка.

Лидия Шулева е един от основателите на Съвета на жените лидери в България и една от инициаторите за организиране на този форум.

Ирина Бокова е впечатлена от създадената Академия за лидери. Това трябва да се покаже на целия свят, че тук в България се обучават предприемачи. Конференцията показва голямата ангажираност и на кметицата на София към този форум. Академията е създадена под егидата на Йорданка Фандъкова и Ирина прегръща тази идея с голямо разбиране. Според нея предприемачеството не може да бъде отговорност само на правителството, то изисква усилията на цялото общество.

Форумът излезе с декларация за подпомагане на младите лидери. По-малко от 20% от жените в света са лидери. Жените получават по-ниско заплащане средно между 10 и 30%.

Ирина Бокова сподели, че „ . . . има забранени професии за жени. Трийсет и осем процента момичета не посещават училища. В някои африкански страни, ако вървим с тези темпове, жените ще получат образование чак 2086 година. Ние трябва да действаме различно. Трябва да подпомагаме жени, да подтикваме правителства, да настояваме, да обединяваме усилия, за да постигнем това, към което се стремим – устойчиво развитие до 2030 година.“

Йорданка Фандъкова каза, че равноправието на жените е кауза. Столична община е създала стажантски програми, за да подкрепи младите. Награда за млад учен се връчва към Сифийския Университет. От 2007 г. са отличени трима преподаватели. Създадена е и програма следдипломна квалификация, целта на която е да се обогатят познанията на мениджърите в областта на културата от общинския и независим сектор. От 75 души – 55 са жени. Обучени са 80 жени в академията за лидери.

На форума се чуха вдъхновяващи примери за лидерство. Убедителни бяха и статистическите данни за ролята на жените във всички сфери на обществото. Създадени бяха контакти с хора от различни държави. Те всички бяха обединени от общото желание да дадат своя принос за насърчаване на равнопоставеността на половете. Жените все повече желаят да заемат полагащото им се място в обществото. Декларацията, която бе приета, означава още една стъпка към осигуряване на равни възможности за лична и професионална реализация на двата пола. Фокусът трябва да бъде поставен не върху противопоставяне на мъже и жени, а върху изграждане на обществено-организационна, законодателна и управленска култура, които позволяват на всеки един човек да разгърне своята самостоятелност и да върви напред.

Предложено бе този глобален форум да бъде свикан през 2017 г. отново в България.

СВЕТОВНА СРЕЩА НА ВЪРХА ПО ХУМАНИТАРНИТЕ ВЪПРОСИ

Премиерът Бойко Борисов участва в Световната среща на върха по хуманитарните въпроси в Истанбул



Във форума взеха участие държавни и правителствени ръководители и Генералният секретар на ООН Бан Ки-Мун. "За съжаление, през последните години сме изправени пред безпрецедентни по брой, мащаб и продължителност хуманитарни кризи и бедствия", заяви премиерът.

„България потвърждава твърдия си ангажимент към усилията на глобално и регионално ниво, насочени към превенция и разрешаване на съществуващите конфликти, както и за създаване на условия за недопускане на тяхното възобновяване", заяви Борисов.

"Оценяваме високо доклада на Генералния секретар на ООН Бан Ки-Мун, който заедно с домакините от Турция организира днес в Истанбул първия в историята Глобален хуманитарен форум. Ние заявяваме политическия си ангажимент за постигане на силен напредък по петте основни области на отговорност", е позицията на Борисов.

"Като настоящ председател на Процеса за сътрудничество в Югоизточна Европа България предложи конкретни инициативи за укрепването на сигурността, стабилността и устойчивото развитие на нашия регион. Ще продължим да участваме дейно в усилията на ЕС за подпомагане на най-силно нуждаещите се от помощ, включително децата и тяхното образование", ангажира се премиерът. "Щастлив съм, че България вече изпълни ангажиментите, които пое на конференцията в Лондон през февруари. По време на форума разговарях и с канцлера на Германия Ангела Меркел, с която обсъдихме моментната ситуация с бежанската вълна и други теми от икономически характер", посочва още премиерът.

**Заместник-председателят на Европейската комисия
Кристаллина Георгиева с делегация на Европейския
съюз на Световната среща на върха по хуманитарните
въпроси в Истанбул, Турция**



За да се преодолее недостига на финансиране за хуманитарни нужди от 15 милиарда щатски долара, на Срещата на върха г-жа Георгиева представи „голямо споразумение“. Това е едно от предложенията на доклада „Няма място за провал: да преодолеем недостига на финансиране за хуманитарна дейност“, („Too important to fail: addressing the humanitarian financing gap“), изготвен от работната група на високо равнище на ООН за финансиране на хуманитарната помощ.

Заместник-председателят на Европейската комисия и съпредседател на работната група, Кристаллина Георгиева, заяви:

„Целта ни за следващите пет години е да предоставим още един милиард щатски долара на хората, които най-много се нуждаят от животоспасяваща помощ, като спестим разходи от административните дейности на донорите и хуманитарните организации. Само за няколко месеца постигнахме споразумение между основните участници в хуманитарната екосистема. То предлага решения на въпроси, които от години спъват и пречат на работата в хуманитарната сфера.“

В световен мащаб над 125 милиона мъже, жени и деца се нуждаят от хуманитарна помощ. Въпреки рекордния размер на средствата, които се отделят за целта през последните години, донорите не могат изцяло да покрият нарастващите хуманитарни потребности, породени от днешните извънредни ситуации. Европейският съюз е основен донор и ключов участник при определянето на политиките в тази сфера.

В съпътстващата програма на форума, г-жа Георгиева взе участие и в редица лидерски дискусии на ООН, Червения кръст, както и в двустранни срещи.

В делегацията на Европейския съюз за Световна среща на върха по хуманитарните въпроси участваха също Невен Мимица, европейски комисар за международното сътрудничество и развитие, и Христос Стилианидис, комисар за хуманитарната помощ и управлението при кризи.

Приоритет за ЕС на Срещата на високо равнище е да се насърчи зачитането на международното хуманитарно право, за да се

гарантира, че нуждаещите се получават хуманитарна помощ бързо и безпрепятствено. Христос Стилианидис, комисар на ЕС по въпросите на хуманитарната помощ и управлението при кризи, заяви: „В зоните на конфликти и кризи по света атаките срещу цивилни лица, лекари и медицински съоръжения, както и срещу хуманитарни работници, станаха повсеместни. Като поставим международното хуманитарно право на първо място в дневния ред на Световната среща на върха по хуманитарните въпроси, ще можем да постигнем реална промяна. Да се защитят цивилното население и хуманитарните работници, да се осигури достъп до хуманитарна помощ, не е въпрос на избор. Това е човешко задължение.“

Хуманитарната помощ е животоспасяваща за милиони жертви на кръвопролитни конфликти и природни бедствия, но са необходими и дългосрочни решения. Комисарят на ЕС по въпросите на международното сътрудничество и развитието Невен Мимица подчерта колко е важно да се установи по-тясна връзка между хуманитарната помощ и помощта за развитие - още един от приоритетите на Срещата на върха: „Много е важно да се оказва средносрочна и дългосрочна помощ на страните, с които работим, за да възстановят повредена инфраструктура и да помогнат на гражданите си отново да заживеят нормално. Като укрепим връзките между помощта, възстановяването и развитието, като увеличим устойчивостта и създаването на по-ефикасна и по-ефективна помощ, можем да се справим по-

успешно с първопричините за повтарящите се кризи, вместо постоянно да преодоляваме последствията от тях.“

ЕС участва активно в двугодишната подготовка на Срещата на върха още от самото начало. В процеса на консултации, по време на който над 23 000 заинтересовани страни като правителства, предприятия, хуманитарни организации, гражданското общество, засегнати от кризи и конфликти общности и младежки групи имаха възможност да споделят позициите си, Европейската комисия съорганизира регионална консултация в Будапеща през февруари 2015 г. Тя допринесе за проучванията на Службата на ООН за координация по хуманитарни въпроси (ОСНА), и подкрепи работата на секретариата на Световната среща на върха по хуманитарните въпроси.

ПОДГОТВЯ СЕ НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА АКТИВНИЯ ЖИВОТ НА ВЪЗРАСТНИТЕ ХОРА

Таня Йовева

Благодарение на подкрепата на Европейската комисия и Министерството на труда и социалната политика се подготвя Национална стратегия за активния живот на възрастните хора.

Екипът от експерти в министерството с ръководител Емилия Войнова пътуват из страната и провеждат кръгли маси на тази

тема. Търсят причините и възможностите за подобряване на условията на живот на възрастните хора, за да бъдат те по-амбицирани да се включват в различни прояви, да работят в фирми и да предават добрия си опит на младите.

В Правец се проведе поредната четвърта кръгла маса с представители на общините, областните управители, читалищата и неправителствените организации на Видин, Ловеч, Враца, Монтана и Плевен.

Всички със загриженост говориха за проблемите и се опитваха да намерят най-верния път към промените, които да помогнат на възрастните хора да се чувстват добре в своя регион. Повечето от представителите искат да си останат в своята община и да помагат за нейното развитие. Тя им е близка, там те са израстнали, работили, намерили своите приятели. Имаше и представители от БЧК. Хора, които стоят близо до проблемите на хората и ежедневно се сблъскват с тях.

Емилия Вийнова сподели, че от 19 проекта 9 са финансирани от Европейската комисия. С около 50 000 човека е намаляло българското население през 2015 година. Ние сме уникални по намаляване броя на населението. През 2012 година то намалява с 48 000 души. По-голямата част от населението е съсредоточена в девет общини. Проблем е синхронизирането на институциите както винаги. Необходим е дългосрочен подход в тази област. На 100 000 починали хора се раждат 60 000 деца.

Проект VS/2014/0026 „Разработване на Нац
цялостна стратегия за активен живот на възраст

Project VS/2014/0026 “Development of Na
comprehensive strategy for active agein

МИНИСТЕРСТВО НА СОЦИАЛНАТА ПО



Европейския съюз
Union



Все повече жените раждат над 40 години по едно дете. Намаляват жените, които раждат до 15 години. Ние сме само на четвърто място по застаряване на населението в света след Япония и Италия. Има недостиг на работна ръка в медицината, образованието, енергетиката, инженерните науки. В такава ситуация се включват и нови сектори. Крайно време е да се разбере какво имаме и с какво разполагаме. От разговорите с хората се разбира, че причините са свързани с инфраструктурата, имиграцията, транспорта, икономиката и здравеопазването. Липсва държавна политика за връщане на младите хора. Седемдесет и пет процента е безработицата в този севрозападен район. Необходимо е да се обърне внимание на селския туризъм. Липсват висши учебни заведения. Има прекалена централизация. Големите предприятия са сринати и се създават възможности за създаване на нови. Необходима е сериозна стабилна държавна политика и инвестиции. Всеки втори млад човек трудно си намира партньор. Те не знаят кои са. Два милиарда и половина се харчат от всички институции за демографски проблеми, само на МТСП са един милиард. От нас зависи какво правим. Кметовете могат да организират много неща за младите. Сега нищо не се случва. Понякога малко средства са необходими, за да се случат много неща за социалния живот в дадена община. Фирми от Бургас извозват хора от Варненски район за работа. Те работят за развитието на икономиката в Бургас. В Мездра и Ботевград е същото. Има сгради, които пустеят, природни дадености... и

трябва да се ползват активно. Могат да идват фирми от чужбина , да разработват различни дейности и да се използва работна ръка. Ние можем да си организираме живота, без да чакаме някой друг да го направи вместо нас. Ние трябва да задържим сънародниците си. Вършец има много пустеещи сгради и много други неща, които могат да се подобрят и променят. Младежите очакват някой за тях да помисли реално. Разбрах и за хубави инициативи във Видин – сами хората са си обновили детските площадки. Обучават се хора, работят в болницата, хора с увреждания изработват предмети и след това ги продават. Работи активно и занаятчийската камара във Видин. Предложено бе кметовете по места да подготвят проекти за възрастни хора и да се промени законодателството така, че хората над 55 години да бъдат приемани на работа от фирми чрез преференции.

Необходимо е да се направят здравни кабинети там, където няма, специфични работни места за възрастни хора, работа от разстояние.

Ето някои практики за стимулиране на заетост при хората над 55 години: в област Монтана КНСБ вече 5 години обучава възрастни хора – 15 човека са останали на постоянна работа на постоянен трудов договор, набират и млади хора. В сферата на машиностроенето и металообработването в Ловешка област същото се прави много, в момента се търсят техници. В Област Ловеч постоянно се прави нещо, за да се рекламира районът – строят се ресторанти, къщи за гости и други, и така се стимулира

местният бизнес. В Бургас предприятията имат политика за наемане на възрастни .

Много може да бъде направено за водене на пълноценен и самостоятелен живот на хората в селата и градовете. На първо място общините се включват със стимулиране на вече съществуващите пенсионерски клубове и клубове на инвалида, поемат издръжката, правят дарения на телевизори, компютри, картини, кафе-машини, установяват контакт с туроператорите за екскурзии до Венеция, Рим , Сърбия и т.н. Подпомагат честването на национални и лични празници, борят се за възстановяване на личните здравни кабинети. Областните администрации имат повече координиращи и консултативни функции, но също помагат за доставяне на имоти за инвестиционни проекти, подпомагащи възрастните хора, например за старчески домове и други. Създават консултативен съвет, който включва общини, неправителствени организации, читалища и пенсионерски клубове, като членовете му си сътрудничат в подпомагане на доброволческите инициативи. Предоставен е сграден фонд на Българския червен кръст и НПО – та.

Синдикатите и работодателите могат да помогнат за самостоятелен живот на хората над 55 години, като им осигурят обучение и преквалификация, менторство, партньорство, което е тристранен съвет и създаване на специфични работни места за възрастни хора – работа, в която даденият човек е специалист и

може да я изпълни добре. Не на последно място е осигуряването на работа от разстояние – работа по интернет от дома.

Читалищата допринасят със спортни състезания по шах на открито и на закрито, организиране на екскурзии, организиране на народни хора, гимнастика и фитнес. Еднократно се прави т. нар. здравеопазване на колела, което е много ефективно. Организиране на доброволци – открити мади хора – за пазаруване и ходене на лекар. Към читалищата са изградени т. нар. Центрове за доброволци. Още предоставят нелегитимни обучения по компютърна грамотност, литературни четения на открито и изнесени библиотеки.

Неправителствените организации предлагат достъп до компютри и обучения, включване в клубове по интереси – певчески групи, почивки на море, планина; арт работилници, застъпничество при природни бедствия, създаден е т. нар Библиобус, който пътува до недостъпни места и предоставя неща от първа необходимост. И не на последно място това е нещо от рода на едновременните седянки, което се нарича Споделена кухня и служи за сплотяване на самотните възрастни хора.

И нека не забравяме, че самостоятелният живот на възрастните хора зависи едновременно от всички институции взето заедно.